

ΑΝΔΡΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΝ

Ἡ φιλοπατρία τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν θ' ἀνε-
σκήρτησεν ἐπὶ τῷ μέλλοντι νὰ προκηρυχθῇ δια-
γωνισμῷ διὰ τὴν ἀνέγερσιν χαλκίνου ἀνδριάντος
εἰς τὸ τελευταῖον τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων.
Ὁ ἀνδριάς οὗτος ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν

ἐξέλιξιν τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνικοτήτων βλέπει ἐν
τῷ τελευταίῳ Παλαιολόγῳ ἓνα ἐκ τῶν ὀλιγίστων
ἐκείνων ἡρώων τῶν ὁποίων τὸ μέτωπον ἢ παγκό-
σμιος ποιητὴς στέφει μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανον
τοῦ μαρτυρίου· ἀποθεώνει αὐτὸν ἐν τῇ αἴγλῃ τῆς
εὐγενεστέρας δόξης καὶ διεγείρει κεντῶσα διὰ τῶν
ἀκανθῶν αὐτοῦ πᾶσαν εὐγενῆ φιλοτιμίαν τῆς Ἀν-
θρωπότητος, πᾶσαν δικαίαν καὶ ἱερὰν ὀργὴν τοῦ
ἔθνους ἐκείνου διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ὁποίου
ἔπασσε μαχόμενος ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς μεγάλης πρω-
τευούσης.

Ἐγκλείων ὁ τελευταῖος Αὐτοκράτωρ τὸ Γένος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

καλλιτεχνίαν, διότι ὁ Παλαιολόγος εἶνε ὁ ποιητι-
κώτερος καὶ ἱερότερος τῶν ἡρώων τῆς πατρίδος,
εἶνε ὁ πάσχων ἥρωας, ὁ ἐκτελὼν ἐντολὴν τῆς μοι-
ραίας ἐξελίξεως τῶν κοινωνιῶν, ὁ πίπτων ἐπὶ τῶν
ἐπάλξεων τῆς Κων)πόλεως καὶ παριστῶν τὴν τε-
λευταίαν λάμπιν μιᾶς σθεννυμένης ἐλευθερίας δι' ἣν
ἡγωνίσθη ἀπεγνωσμένως καὶ ἀνωφελῶς καὶ ἐν εἰ-
ρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, τρέχων μόνος ὅπως συγκρα-
τήσῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν ὄρθιον ἐν πίπτον
καὶ λιποθυμοῦν, ἐξηντλημένον κράτος.

Ὁ γνωρίζων τὴν ἐξέλιξιν τῶν κοινωνιῶν, τὴν

ὄλον, ἐγκλείων τὴν ὀργὴν τοῦ εὐγενοῦς μεγαλείου
ὅπερ μέλλει ἀναιδῶς ἐντὸς ὀλίγου νὰ ποδοπα-
τηθῇ, ἀτυχῆς ἐντολοδόχος τῆς μεγάλης ἐξελίξεως
τῶν ἐθνῶν, τρέχει ἐπὶ τῶν τειχῶν ἑφιππος διὰ νὰ
ἐνισχύσῃ τὴν λιπόθυμον ἀντίστασιν τοῦ ἐξηντλη-
μένου στρατοῦ καὶ ν' ἀναχαιτήσῃ πάσῃ δυνάμει τὸ
μοιραῖον ἔργον τοῦ βαναύσως ἰσχυροτέρου ἐχθροῦ.

Δὲν ἦτο ἥρωας δυνάμει, δὲν ἦτο ἥρωας ἐνεργη-
τικῆς δράσεως καὶ ἐξεγέρσεως, καθὼς ἦσαν οἱ ἥρωες
τοῦ 21, οἵτινες ὠθοῦντο ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν σπλάγ-
χνων τῆς φυλῆς ἐξεγερθεῖσων δυνάμειν τοῦ ἔ-

ΑΠΟ ΤΑΣ "ΑΤΘΙΔΑΣ,,

I.

Δνίδι Νίνα Κρασσά

Ἐργαῖον κάλλος ἄφθαστον ! Ἑλληνικὴ θεότης
Ποῦ ἀνθοβολᾷ στὰ μάρμαρα ἡ ἀμάραντη ἐμμορφία σου
Ξαναπροβάλλεις στὴ φτωχὴ πατρίδα τὴ γλυκεῖά σου
Σὰν ὄνειρ' ὁλοζώντανο τῆς ἑακουστῆς σου νεότητος.

Λευκὴ τῶν ἀγαλμάτων μας ψυχὴ καὶ πλαστικότης
Στὸ χέρι δόρυ σοῦ ἔπρεπε καὶ κράτος στὰ μαλλιά σου
Γιατ' ἔχεις καὶ τοὺς κερανοὺς μετὰ τὴ γλυκεῖά ματιά σου
Καὶ γὰρ σκλάβος σου ζητᾷ κάθε ἥρωας καὶ ἱππότης.

Τῆς Ἥρας ἡ κορμοστασιά καθὼς φανῆς προβάλλει
Καὶ ἡ γαλήνη τοῦρανοῦ τοῦ ἐβδόμου ἡ μεγάλῃ
Καὶ ἡ ἐμμορφία τῆς Ἀθηνᾶς, ὅχι τῆς Ἀφροδίτης.

Γιὰ τὴ μορφιά σου τὴ θεὰ καὶ γιὰ τὴ δύναμί της
Δέξον σὰν κρῖνα ὁλόλευκα καὶ ὁλόσπρα περιστέρια
Τοὺς στίχους μου ποῦ δένω ἐδῶ γιὰ σένα ταίρια-ταίρια.

II

Δνίδι Ε. Κριεζή

Μὴν εἶσαι σὺ ἡ Ἥρησὶν ἡ ὁλόγλυκεια παρθένα
Ποῦ τοῦ χλωμοῦ μαρμάρου τῆς ἀμάραντα ἔχεις κάλλιπ;
Τὸ χρυσεόλεφαντέριο σου μέτωπο στὸν καθένα
Θυμίζει ἕνα ὄνειρο μαρμαρωμένο πάλι.

Καὶ βλέπω μετὰ τὰ μάτια σου τῶν θεῶν τὴν καλοσύνην
Καὶ στὸ σερνό σου φόρεμα τῆς νίκης τὸν ἀγέρα !
Τῶν φερουγιῶν στὸ λυγρὸ κορμὶ τὴ χάρι ἔχειν
Καὶ στὰ δειλὰ τὰ χεῖλη σου μιὰ ὀλύμπια φροδέρα. !

Σὲ βλέπω, κόρη, καὶ ξεχνῶ τὴ μαύρη μου τὴ μοῖρα
Μπροστὰ εἰς τὴν ἀστέρινη γαλήνη ποῦ ἀναδίνει;
Δὲν κλαίει ἐμπρός σου, δὲ βογγᾷ ἡ ἄραρή μου λέρα.

Τὴν ἁρμονία τῶν θεῶν καὶ τῶν σφαιρῶν σὺ χύνεις
Καὶ τῶν μαρμάρων τὸ λευκὸ τὸν ἴππο εὐὸ ἀπλώρεις
Στοῦ κόσμου τῆς διαβατικῆς τῆς λέπης ποῦ ἀταμιώνεις.

III

Δνίδι Ν. Κρασσά

Ποῦ Παρθένον ἡ Παγαδιὰ μὴν εἶς' εὐὸ παρθένα ;
Ἄλλοις ἐκκλησιῶς εἶσαι θεά ; ποῖας ἐκκλησιῶς εἰκόνα
Κέτσι ποῖος οὐρανός τ' ἔχει ζωγράφος, ὠμένα !
Ἐσέ, τὴν ἄρεια Ἀθηνᾶ, τὴν ἄρεια Ἀμαζόνα ;

Σὰ σήγησσα Βυζαντινὴ μετὰ κάλλιπ ἁγιασμένα
Κι' ὅπου φορεῖ μαρτυρικὸ στεφάνι γιὰ κορῶνα
Ἔτσι μοῦ φαίνεται' ὁδῶν, περὶ φανὴ παρθένα
Ματὰ σου τὰ γαλμάτινα ρεῖατα τὰ θεῖα καὶ μύρα.

Ναί ! σὰ θεὰ μοῦ φαίνεται' μέσα στὸν κόσμο μόνῃ
Καὶ ὥσὰν εἰκόνα ἑακουστή, θαυματουργή, τρανὴ
Ποῦναι κἀνεὶς μερόνυχτα γιὰ τὰ τὴν προσκυνῇ !

Καὶ ἄρ' ἡ τέχνη ἡ μάγισσα ξεχνᾷ τὰ φανερώνη
Τὰ κάλλιπ τῆς πατρίδας τῆς τὰ θεῖα καὶ γαλανὰ—
Ἢ ἀθάνατὴ μας ἡ φυλὴ δὲν παύει, δὲν ξεχνᾷ !

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΝΕΝΕ

ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ

“ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,,

ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΣΧΗΜΑ

Δῶρον πρὸς τοὺς προπληρώοντες

συνδρομητὰς μας

θ.ους, ἀλλ' ἦτο ἥρως μαρτυρίου, ἦτο ἥρως παθη-
τικῆς ἀμύνης ἦτο ἡ ἐκ τῶν σπλάγχχνων τοῦ θνή-
σκοντος κράτους ἐξερχομένη ψυχὴ, διὰ νὰ παρα-
στήσῃ ἐν τῇ ἀγωνίᾳ τοῦ τελευταίου ἀγῶνος τὴν
ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων τῆς Κων)πόλεως ἐναγώνιον ἐκ-
πνοὴν τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ τελευταία λάμψις τῆς σόεσθειας ἐλευθερίας
ἥτις ἐξέπνευσε ὁμοῦ μετὰ τὴν ζωὴν τοῦ ὑστάτου
αὐτοκράτορος, θὰ συμβολίζηται ἐν τῷ ἀνδριάντι
τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις θὰ στηθῇ πανύψηλος ἐν τῇ
πρωτευούσῃ τῆς ἐλευθερωθείσης γενεᾶς τοῦ κρά-
τους του, ὡς εἰδωλον πατριωτικῆς λατρείας, ὡς
παράστασις τοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεώς μας. ὡς φέ-
ρος ὑψηλὸς θαυμασμοῦ πρὸς τὸν ἀπάτριδα ἡρωϊ-
σμόν καὶ ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς Ἐκείνον, τὸν
ὁποῖον ἡ θρησκεία τοῦ Γένους λατρεύει ὡς πανά-
γιον Μεσσιαν εἰς τὰς ὑψηλάς αὐτῆς καὶ πανελλη-
νίου συγκινήσεις.

Ἰδοὺ θέμα διὰ τὴν καλλιτεχνίαν τῆς πατρίδος
μας. Ἰδοὺ ἐμπνευσὶς ὑψηλὴ διὰ τὴν παράστασιν
τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος πίπτοντος μαρτυ-
ρικῶς καὶ διὰ τοῦ αἵματός του συνδένοντος τὴν
Πόλιν μετὰ τοὺς αἰῶνας καὶ μετὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρρή-
κτως, ἰδοὺ περίστασις ν' ἀποθανατίσῃ ἐν Ἀθή-
ναις οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι τὸν ἀθάνατον τοῦτον
δεσμόν.

Ἄς ἀφοσιωθῶσιν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι
διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὠραίου τούτου ἐθνικοῦ
ὁνείρου καὶ ἄς σπεύσῃσιν ὅλοι οἱ λοιποὶ Ἕλληνες
νὰ προσφέρουν τὴν χαλκίνην πεντάραν των διὰ
τὴν χάλκευσιν ταύτην τοῦ ἐθνικοῦ ἀνδριάντος, ὁ
ὁποῖος εἶθε νὰ στηθῇ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πλατείας
τοῦ Συντάγματος διὰ νὰ δεικνύῃ εἰς τοὺς πολυποι-
κίλους περιπατητὰς ἐν ἀσύγκριτον ἰδεώδες, ἀνώτε-
ρον τῶν περιπατητικῶν συζητήσεων καὶ τῶν χα-
μαιζήλων σκέψεων.

Σ. ΖΩΓΡΑΦΙΔΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΕΝ ΤΗ ΞΕΝΗ:

Ἡ «Ἐταιρεία τῶν γραφικῶν τεχνῶν»
(Gesellschaft für vervielfältigende Kunst) τῆς
Βιέννης δι' ἐγγράφου τῆς, ὥρισε τὸν Διευθυντὴν
τῆς «Πινακοθήκης» ὡς ἀνταποκριτὴν καὶ συνεργάτην
ἐν Ἑλλάδι τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδόμενου καλλιτεχνι-
κοῦ παραρτήματος τῆς ἐπιθεωρήσεως Die Graphi-
schen Künste (Αἱ γραφικὰ τέχναι), ὅστις καὶ ἀνέ-
λαβε νὰ γράψῃ ἐν αὐτῷ περὶ τῆς παρ' ἡμῖν καλ-
λιτεχνικῆς κινήσεως, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὰς χαλκο-
γραφίας, λιθογραφίας, ξυλογραφίας, κλπ. τὴν ἱστο-
ρίαν τῆς ἀναπτύξεώς των καὶ ἐν γένει θέλει ἀνα-
φέρει καλλιτεχνικὰς ἐκδόσεις Ἑλλ. βιβλίων. Πρὸς
πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, παροικαλεῖ ἡ Διεύ-
θυνσις τῆς «Πινακοθήκης» πάντας τοὺς κ. κ.
ἐκδότας καὶ συγγραφεῖς καλλιτεχνικῶν ἐκδόσεων
καὶ συγγραμμάτων ὅπως πέμψωσιν αὐτῇ ἀνὰ δύο
ἀντίτυπα, ἵνα γίνῃ ὁ προσήκων λόγος περὶ αὐτῶν
ἐν τῷ ἐκδοθησομένῳ Γερμανιστὶ εἰδικῷ ἔργῳ. Ἐπί-
σης πάντας τοὺς δυναμένους νὰ παράσχωσιν ἱστο-
ρικός ἢ στατιστικὰς πληροφορίας περὶ τῶν εἰρημέ-
νων εἰδῶν τέχνης παρακαλοῦμεν νὰ γράψωσιν ἡμῖν,
θέλωμεν δὲ διαδιδάσῃ τὰς χορηγουμένας ἡμῖν εἰδή-
σεις τῇ διευθύνσει τῆς Βιεννᾶς Ἐταιρείας, ἥτις
παρακαλεῖ καὶ αὕτη δι' ἡμῶν τοὺς Ἕλληνας καλλι-
τέχνους ἵνα ἐνισχύσωσι τὸ ἔργον αὐτῆς, πέμποντες
δι' ἡμῶν ἀντίτυπα τῶν ἔργων των.

Ἢ ἀποστολὴ δέον νὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαΐου.